21/06/2019

В Рилския манастир с конференция беше отбелязана годишнината от връщането на мощите на св. Йоан Рилски (фоторепортаж)

На 18 и 19 юни в Рилския манастир се проведе научна конференция, посветена на 550-годишнината от връщането на мощите на св. Йоан Рилски Чудотворец от Търново в основаната от него обител. Организатори са Рилската св. обител и Богословският факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Проявата се организира с благословението на Негово Светейшество Българския патриарх Неофит, който изпрати приветствие до организаторите и участниците в конференцията.

Форумът беше открит от Адрианополски еп. Евлогий, игумен на Рилската св. обител, който приветства участниците. Игуменът направи встъпление в темата, като подчерта важността на честваното събитие – връщането на мощите на Рилския светец в неговата обител засилва сред българите почитта

към светеца и той постепенно започва да се чества като общобългарски небесен покровител, а Рилският манастир става място за съхраняване на християнската вяра и българската памет през годините на робството. Това важно събитие всяка година на 1 юли се чества с тържествено богослужение, отбеляза игуменът.

На научното събитие присъства Неврокопски митр. Серафим, който приветства братството и участниците от името на Св. Синод на Българската православна църква. „Нямаме по-голям застъпник пред престола на Триединния Бог от св. Йоан. Присъствието на неговите свети мощи в неговата света обител има силно въздействие сред българския народ и затова ние се надяваме те да пребъдат тук до края на времената“, заяви митр. Серафим.

Сред гостите на конференцията бяха Петър Паунов, кмет на Кюстендил, Емил Гущеров, председател на Общинския съвет на Дупница, доц. д-р Мария Кьосева, Бойко Свиленов, директор на ОУ „Св. Йоан Рилски“ в гр. Перник, общественици, преподаватели, богослови.

В двата работни дни на конференцията специалисти от различни области представиха свои изследвания, свързани със знаковата годишнина. Историци, богослови, филолози, изкуствоведи и реставратори говориха за ролята на Рилския Чудотворец и неговия манастир в историята, но и в съвремието на българския народ.

Проф. дфн Вася Велинова, директор на Центъра за славяно-византийски проучвания „Проф. Иван Дуйчев“ към СУ “Св. Климент Охридски”, говори обстойно за основния исторически източник за пренасянето на мощите на св. Йоан Рилски през 1469 г. – „Рилската повест“ на Владислав Граматик. Тя представи най-новите изследвания на историците за този важен паметник за българската история. Рилският манастир получи ценен дар от проф. Велинова – книги, издания на института, и четири диска със снимки от архива на видния изкуствовед проф. Асен Василиев, който прави задълбочени изследвания в светата обител в средата на миналия век.

Доц. Павел Павлов от Богословския факултет на СУ говори за „Рилския манастир като средище: църковно-исторически контекст на завръщането на св. Йоан Рилски в Рилската св. обител“. Той подчерта критичния характер на историческия момент, когато мощите на основоположника на българското монашество се връщат в Рилския манастир – време, когато българската държава престава да съществува, старата столица Търново губи своята слава, а Рилската св. обител се въздига за столетия напред като стожер на българския дух и историческа памет.

Андрей Касабов от Богословския факултет на СУ представи службата за пренасянето на мощите на св. Йоан Рилски в музикалните ръкописи в Рилския манастир, а Венцислав Каравълчев говори за св. Йоан Рилски като българския образец на святост, чиято духовна роля за утвърждаването във вярата на новопокръстените българи не приключва с неговата смърт. Светецът е жив застъпник на българския род в кризисните времена на робството, а пренасянето на мощите му в различните населени места на поробена България е благослов и знак за неговата съпричастност към тежката историческа участ на неговите единоплеменници.

Проф. свещ. Константин Пътуляну от Богословския факултет в Букурещ говори за аскетичния подвиг на св. Йоан Рилски в контекста на общата православна духовност на епохата, представена в учението за молитвата на св. Симеон Нови Богослов. Той сподели, че е почуствал поканата за участие в конференцията като лична покана от страна на св. Йоан Рилски и затова се е

отзовал с голяма радост. Участието му в конференцията в Рилската св. обител е с благословението на Румънския патр. Даниил, който с интерес очаква впечатленията на румънския богослов от това научно събитие.

Д-р Златина Иванова говори за специфичния подвиг на аскетите-дендрити, т. е. отшелниците, които живеят на открито в дърветата. Подвигът на св. Йоан Рилски, който живее няколко години в хралупата на един дъб, е част от тази богата аскетична традиция, зародила се в източните части на Византия, но намерила последователи и на Балканите, най-вече в лицето на преп. Давид Дендрит, подвизавал се близо до Солун, и на св. Йоан Рилски Чудотворец. Бяха откроени общите места в житията на двамата подвижници.

Доц. Стефан Тъпанов от Националната художествена академия, който от години работи като реставратор в Рилския манастир, разказа за изпълнената с предизвикателства работа по реставрацията на стенописите в храма „Успение на св. Йоан Рилски“ (старата постница при гроба).

В дискусията след изложението на доц. Стефан Тъпанов еп. Евлогий отбеляза, че в централния храм на манастира, в постницата и метоха „Орлица“ са в ход мащабни реставрационни дейности под ръководството на доц. Тъпанов, които се финансират от светата обител. Владиката подчерта, че реставрацията на стенописите напредва бавно по две главни причини. Обективният фактор е, че в трите обекта не може да се работи през студените месеци на годината. Другата причина обаче е бавенето на документите от Националния институт за недвижимо културно наследство. Одобрението на проектите за възстановяване на фреските се бавят с месеци, които минават в напразно чакане, каза еп. Евлогий. Поклонниците на Рилския манастир вече могат да видят напълно реставрирания южен параклис на централния манастирски храм, в който стенописите, олтарните икони и дърворезбата са възстановени в първоначалния им блясък. Почти напълно е завършена реставрацията и на северния параклис „Св. Николай“, чиито стенописи бяха напълно скрити от пластовете сажди и прах.

Божин Дончев, възпитател в Софийската духовна семинария „Св. Йоан Рилски“, разказа за връзката между мощите на св. Йоан Рилски и руския град Рилск и преданието за пренасянето на неговата десница там. Неговият доклад беше посрещнат с интерес и други участници също се включиха в последвалата дискусия за съдбата и съвременното местонахождение на десницата на светеца.

Д-р Полина Спирова от Центъра за образователни инициативи „Двери“

представи на конференцията учебни материали, създадени и издадени в сътрудничество с Рилската св. обител (тук и тук). Беше подчертано, че манастирът не само в миналото, но и днес има важна роля в българското образование.

Изданията на Центъра разказват на малките учениците не само за св. Йоан Рилски и основания от него манастир, но и за будители от българското Възраждане, излезли от недрата на рилското монашество, като йером. Неофит Рилски. Децата се запознават с манастира като място, в което се създават не само артефакти на църковното изкуство, но и ярки личности, повлияли върху образованието, историята и културата на България. „За нас е важно учениците да разберат, че манастирът е ценен не само със своето културно-историческо наследство, като пазител на историята, но и че днес участва в усилията за християнска просвета на българските деца, че и днес той е извор и вдъхновение на вярата, че подпомага личностното и духовно развитие на хората“, каза д-р Спирова. Беше отелязано, че албумът Иконите разказват. 21 икони от Рилския манастир, чрез които учениците се запознават с най-важните християнски празници и светци, почитани у нас, разкрива пред децата и учителите най-добрите образци на християнската естетика и иконография и възпитава у тях усет към красивото.

Първият ден на конференцията завърши с празничен концерт на хор „Св. Наум Охридски“ с ръководител д-р Андрей Касабов. В програмата на концерта бяха включени песнопения в прослава на св. Йоан Рилски, творения на българската църковнопевческа школа в Зограф и Рилския манастир.

Днешният ден продължава с доклади на: Камелия Христова от СУ „Св. Климент Охридски“, която говори за Описанието на Рилския манастир по материали на Народната библиотека „Свети Кирил и Методий“; на Явор Митов от РИМ – Кюстендил на тема Пещерата на св. Йоан Рилски край с. Гърбино, Кюстендилско; на д-р Георги Величков от ЮЗУ „Йером. Неофит Рилски“ за поклонничеството от Неврокопска епархия към Рилския манастир. А докторантът адв. Илко Димитров, един от организаторите на поклоннический път „Рилският чудотворец“, говори за утвърждаването на тази традиция като съвременна форма на поклонничество. Доц. Елена Узунова изнесе доклада „Из ръкописно-документалното наследство на отец Неофит Рилски“. Конференцията завърши с доклада на проф. Иван Желев „Паметта за мощите на св. Иван Рилски и за тяхното завръщане в Рилския манастир“, който посочи редица писмени свидетелства за такава памет както в България в продължение на столетия, така и в други страни с православна

традиция.

В края на сесията се състоя дискусия за паметта към св. Йоан и ролята на мощите му за почитта към него и св. обител, в която се включи и архим. Йоан, игумен на Руенския манастир „Св. Йоан Рилски“.

Предстои докладите от конференцията да бъдат издадени в юбилеен сборник, за да станат достояние на всички интересуващи се от миналото и съвремието на Рилската св. обител, където св. Йоан, като жител на Небесния Йерусалим, молитвено се застъпва за всички хора, търсещи с вяра неговата помощ.

Проф. свещ. Константин Пътуляну от Богословския факултет в Букурещ представя своя доклад. Преводач е архим. Макарий от Рилския манастир:

Доц. Павел Павлов от БФ на СУ и член на Организационния комитет на конференцията:

Гл. ас. Венцислав Каравълчев от БФ на СУ:

– dveri.bg